

VIOLACIÓ DELS DRETS HUMANS. EL SILENCI CULPABLE

Donatella Rovera

Responsable d'Amnistia Internacional per l'Orient Mitjà

Ponència transcrita. Pronunciada en castellà

Voldria començar parlant una mica de la missió que he dirigit, un equip d'Amnistia Internacional, al sud d'Israel i Gaza durant el darrer conflicte. Per descomptat, quan va començar la guerra nosaltres vam demanar accés a Gaza immediatament, nosaltres, com a estrangers, podem anar a Gaza, com a organització internacional, però només podem entrar a Gaza via Israel i per això es necessita un permís de les Forces Armades israelianes. Generalment nosaltres, Amnistia Internacional és una organització gran i coneguda, aconseguim permisos. Però durant aquesta guerra va passar quelcom molt especial que no havia passat en altres guerres recents, fins i tot a conflictes o guerres en llocs molt més perillosos, molt més llunyans, molt més difícils d'arribar-hi, el que va passar és que no va ser possible per a ningú, ni periodistes, ni organitzacions humanitàries o de drets humans com nosaltres, entrar a Gaza durant el conflicte. Les Forces Armades israelianes simplement no han donat permís, només hi van poder entrar uns quants periodistes, dos o tres, que van anar amb les Forces Armades israelianes, o sigui com es diu en anglès *embeded*, "incrustats" als tancs dels militars, però no va ser possible que entressin periodistes independents. Excepcionalment, gairebé ja al final de la guerra, Egipte va deixar entrar a uns estrangers, fins i tot el nostre equip va poder entrar-hi el mateix dia que va poder entrar l'equip de la televisió CNN per Egipte. Però això ja va ser dos dies abans de l'alto el foc, abans del final de la guerra.

Així que aquest conflicte va passar sense testimonis independents. És clar que hi havia els periodistes locals, els periodistes palestins, que podien filmar i les imatges per descomptat ens arribaven a través de la televisió, però no hi havia testimonis independents a part dels pocs estrangers, la majoria europeus, que havien entrat a Gaza, que eren militants pacifistes, militants de solidaritat, que havien entrat a Gaza amb un vaixell, aquests vaixells que hi ha hagut diversos durant el darrer any una mica per trencar el bloqueig, i estaven a Gaza quan va començar la guerra. Però les autoritats israelianes van fer tots els esforços possibles perquè no hi hagués testimonis.

Jo i el meu equip vam estar més d'una setmana al sud d'Israel esperant per entrar a Gaza i investigant l'impacte dels atacs de coets palestins de Gaza cap a Israel. Com ja se sap, la majoria, gairebé la totalitat dels coets no causen víctimes, però això no vol dir que no causen molta ansietat en la població, perquè és clar que és difícil viure en una ciutat o en un poble sempre esperant que pugui caure un coet en qualsevol moment, que no se sap on caurà, i que fins i tot si estadísticament la possibilitat de que un coet pugui causar danys a una persona és molt dèbil, però la possibilitat existeix i, és clar, les persones que viuen a les comunitats al voltant de Gaza no poden oblidar-se d'això durant totes les seves activitats diàries. Quan nosaltres vam estar al sud d'Israel –per mi no va ser la primera vegada, per descomptat he visitat aquestes ciutats, aquests pobles al sud d'Israel diverses vegades abans- l'atmosfera durant la guerra era una mica particular perquè les Forces Armades israelianes van demanar a la població dels pobles i ciutats al sud d'Israel anar, si podien, a un altre lloc perquè sabien que en començar els atacs, el bombardeig de Gaza, hi havia probabilitat que els grups armats palestins augmentessin els llançaments de coets des de Gaza.

Durant aquesta guerra, aquests 22 dies, aquests coets palestins van matar tres israelians civils i van danyar algunes cases, on per sort no hi havia gent en aquell moment, així que no van matar i no van ferir. Com ja he dit, després de rebre un rebuig total per part de l'autoritat israeliana i rebre no un sí però un probable per part de les autoritats egípcies, vaig sortir cap a Jordània i cap a Egipte i vam poder entrar a Gaza el dia abans de l'alto el foc.

Així que vull començar amb la primera impressió de Gaza. En primer lloc, s'havien sentit moltes informacions que de veritat a mi m'havien sorprès, perquè jo he estat treballant a Israel i els Territoris Palestins des de fa molts anys i Gaza és un lloc on hi hagut molta violència sobretot durant els últims vuit anys, però algunes de les informacions –vaig estar parlant amb la gent de Gaza tots els dies- que ens arribaven i algunes de les imatges que es podien veure a la televisió semblaven haver creuat unes quantes línies vermelles en comparació amb el que havia passat durant altres guerres, durant altres atacs a Gaza. Tres temes, més o menys.

Un va ser el del fòsfor blanc. El fòsfor blanc no havia estat utilitzat mai abans a Gaza i va ser utilitzat una mica al sud del Líban durant la guerra del 2006, així que quan van arribar les primeres informacions sobre la utilització del fòsfor blanc a Gaza de veritat jo pensava que era quelcom com el que havia passat al sud del Líban, o sigui que la utilització del fòsfor blanc havia estat bastant limitada i a gairebé tots els indrets on havia estat utilitzada eren indrets on la població local ja no hi era, havia fugit. Però al mateix temps es veia a les imatges a la televisió la utilització del fòsfor blanc amb artilleria, que s'estava utilitzant, i algú que ha treballat en situacions de guerra o que té una mica d'experiència militar això ho podria reconèixer immediatament, que era la utilització en obús, així que s'envien els projectils d'artilleria i exploten a mil i pico metres i dispersen el que són com esponges plenes de fòsfor blanc i que es tornen foc al contacte amb l'oxigen i és com una pluja de bales de foc, i això sobre un dels territoris més poblats del món. Això ens va sorprendre molt. Així que això per a mi era molt important d'investigar perquè per descomptat les Forces Armades israelianes continuaven dient que no estaven utilitzant fòsfor blanc, fins i tot si periodistes havien tret fotos d'allà on eren els soldats israelians, a la frontera amb Gaza, amb les llançadores d'artilleria i estaven els projectils de fòsfor blanc, que es reconeixen pel color i pel número de sèrie, que es pot esbrinar. Però l'important per a nosaltres era investigar-ho. Així que el primer dia vaig pensar que seria necessari anar a buscar on podia haver caigut aquest fòsfor blanc, però la veritat és que en sortir a primera hora del matí, en caminar cinc minuts en el cotxe, ho vaig veure, perquè el fòsfor blanc segueix cremant mentre hi hagi oxigen, hi hagi aire, o sigui que el trobem a tots els indrets, al centre de Gaza City, de la ciutat de Gaza, i fora al nord, al sud, a l'est, al centre, absolutament a barris, o sigui, més o menys als carrers com aquí al voltant d'un indret tan cèntric com aquest. Amb nens sense sabates, i això és súper perillós perquè els trossos de fòsfor blanc si s'hi posa sorra o alguna cosa que tapa l'oxigen paren de cremar però és suficient que algú caminant ho toqui i una mica d'aire entri en contacte i crema una altra vegada. Així que en els primers deu minuts del primer dia a Gaza vam tenir la confirmació que hi havia hagut utilització de fòsfor blanc.

Segon, vam anar a un barri a l'est de Gaza City que es diu Zeitun, d'on ens havien arribat informacions que tota una família havia estat assassinada. Les Forces Armades israelianes, quan havien entrat en el barri, havien buidat diverses cases i havien obligat als habitants a entrar en una casa del barri, aquesta casa va ser bombardejada al dia següent, eren més de cent membres de la família que estaven en aquella casa, els que van poder escapar ho van fer però els que estaven ferits, nens i persones grans, es van quedar a la casa sense poder fugir, i membres de la família es van assabentar de que hi havia encara nens vius en aquella casa perquè van trucar als telèfons mòbils i responien els nens que deien que no hi havia ni menjar ni aigua i que estaven al costat de les seves mares i germans morts. El Comitè Internacional de la Creu Roja estava demanant permís per entrar-hi, simplement per assistir i recollir els

nens i als que encara estaven vius i recollir els cossos dels morts. Les Forces Armades israelianes no els hi van donar permís durant tres dies i quan al quart dia finalment es va permetre anar-hi a tres ambulàncies de la Lluna Roja amb una ambulància de la Creu Roja Internacional, no se'ls hi va permetre arribar a la casa. Els metges van haver d'anar caminant durant gairebé dos quilòmetres. A la casa per descomptat van trobar nens que gairebé no podien estar de peu perquè no havien menjat, no havien tingut aigua, res, durant gairebé quatre dies, i no van poder treure molts dels cossos perquè no havien pogut anar amb les ambulàncies, van trobar un carro i un ase al barri i d'aquesta manera van portar els nens, les persones grans i ferides fins a l'ambulància. No és la primera vegada que les Forces Armades israelianes no permeten a les ambulàncies assistir a tots els ferits de manera ràpida, però jo no recordo que hagi passat una sola vegada on no se'ls hi permetés durant diversos dies i en una situació tan dramàtica, on els que estaven a la casa eren els nens. I es poden imaginar –nosaltres vam poder parlar amb aquests nens que havien passat quatre dies al costat de la seva mare i dels seus germans morts- a part de l'impacte físic d'haver estat sense menjar, sense aigua, etc., l'impacte psicològic d'aquests nens.

L'altra cosa que ens va impressionar molt en arribar a aquest barri, i vam trobar el mateix en molts altres barris i en altres pobles també fora de Gaza City, va ser el nivell de destrucció. Altres vegades a Gaza hi ha hagut molta destrucció, jo he estat en períodes on hi havia operacions militars en les quals per exemple es van destruir 100 cases o 200 cases en un període de pocs dies, però aquesta vegada es van destruir milers de cases i pràcticament totes les fàbriques que eren, per descomptat, en general fàbriques petites, moltes fàbriques que no funcionaven perquè ja no hi havia material però al menys existia la infraestructura. La destrucció dels barris de l'est i del nord va ser gairebé total, o sigui a zones veritablement grans pel que pot ser gran a Gaza per descomptat, on ni una casa va quedar en peu. Allò important dels indrets on hi ha hagut aquesta mena de destrucció és que les raons de les Forces Armades israelianes són que aquesta destrucció era necessària per raons militars, per tres raons militars: o hi havia túnels sota les cases, o les cases tenien trampes, o hi havia militants armats combatent dins d'aquestes cases. Tanmateix, en veure i en investigar la manera com es van destruir la majoria d'aquestes cases està clar que no és així. En veure la manera com es van destruir aquestes cases i aquestes fàbriques ja ens diu alguna cosa perquè és molt clar que no van ser destruïdes ni amb bombardejos des de dalt d'avions F-16 com acostumen a utilitzar, ni per explosions internes, ni per *buldòzers*, que és també el que les Forces Armades israelianes acostumen a utilitzar, o almenys en el passat, a Gaza. Aquí les cases havien caigut com un castell de cartes, completament desplomades sobre si mateixes. El primer dia vam començar a trobar almenys uns trossos de mines antitancs i al principi veient que eren només fragments que es podia reconèixer que eren de mines antitancs jo vaig pensar que eren mines que els grups armats palestins havien utilitzat per impedir als tancs de les Forces Armades israelianes que entressin al barri. Però de seguida vam trobar d'altres que no havien explotat, així que es veia molt clarament que aquestes eren mines antitancs israelianes, que tenien el número de sèrie escrit en hebreu, que es podia saber on havien estat fabricades, que eren mines israelianes i que havien estat utilitzades per destruir les cases i això ho vam poder confirmar també amb alguns dels soldats que havien estat a Gaza. Aquest sistema és un sistema que ha estat ja molt utilitzat durant els últims anys, sobretot a Cisjordània, però jo no ho havia vist utilitzar a Gaza abans. Això ens diu quelcom molt important sobre la circumstància de la destrucció perquè aquest sistema necessita que els soldats surtin dels seus tancs, de la protecció del tanc, que caminin de peu entre el tanc i les cases, que vagin de casa en casa, que entrin a les cases, perquè a aquestes mines antitancs se'ls hi posa una petita càrrega explosiva i es posicionen a l'interior de la casa o als punts on hi ha els murs de suport de la casa. Així que els soldats israelians que estaven en aquests barris havien d'estar no només segurs al 100% sinó al 200% que no hi havia túnels a sota d'aquelles cases, perquè sinó hagués hagut risc d'un atac explosiu o de ser segrestats, així que no hi

podia haver túnels; que les cases no tenien trampes, trampes amb explosius; i que tampoc hi havia militants armats palestins dins d'aquelles cases o al voltant en el barri, perquè sinó els soldats no prendrien mai aquest risc quan tenen una altra manera de destruir les cases i l'utilitzen, acostumen a utilitzar-la. Aquesta manera és una manera molt barata perquè aquestes mines antitanc són molt barates, no són grans, així que poden portar-ne moltes als tancs, poden tenir un estoc important, i destrueixen de manera molt efectiva, o sigui que les cases simplement s'ensorren completament. Així que les raons de les Forces militars israelianes no tenen sentit en aquesta situació. També se sap que es van destruir cases on hi havia els habitants morts a dins i no s'entén per què, perquè per exemple a Zeitun, on la Creu Roja Internacional va treure els ferits supervivents, va deixar diversos cossos que no va poder treure però els va deixar en una casa sencera i quan vam arribar nosaltres les primeres hores després de l'alto el foc, aquesta casa estava completament ensorrada sobre els cossos.

Una altra cosa molt forta que vam veure des del primer dia i que vam trobar cada dia durant les tres setmanes i pico que vam passar a Gaza era a les cases que les Forces Armades israelianes havien utilitzat. Els soldats havien deixat grafitos als murs i havien sistemàticament comès actes de vandalisme a tota la casa. Sabem que aquests actes van ser comesos pels soldats, una altra vegada, perquè hi havia proves molt clares que en aquelles cases havien estat els soldats perquè hi havia diversos materials propietat de les Forces Armades israelianes amb el logo, etc., ja fossin municions o menjar especial de les Forces Armades, les farmacioles mèdiques de les Forces Armades, que els soldats havien deixat. I de veritat els grafitos eren força esgarriuosos, molt de racisme, grafitos del tipus "mort als àrabs", "hem vingut per matar-vos", "la propera vegada encara serà pitjor", "Kahane viu" –Kahane era un rabí extremista, i el moviment kach està prohibit fins i tot a Israel-, "un bon àrab és un àrab mort", i això als murs de totes les cases on havien estat, i la destrucció sistemàtica de tot el que hi havia en aquella casa. Unes altres vegades el fet que quan les Forces Armades israelianes prenen el control de cases als territoris palestins i les utilitzen com a lloc militar hi ha un cert nivell de danys que no es pot evitar perquè per exemple necessiten forats als murs per disparar i això són danys, no és agradable, però és comprensible des del punt de vista de la tàctica militar. Però la mena de vandalisme que hem vist a Gaza a la majoria de les cases on havien estat els soldats era una mena de vandalisme que no tenia cap avantatge des d'un punt de vista militar. I això va ser quelcom que vam continuar descobrint tots els dies.

Vam anar a visitar els magatzems de la UNRWA, de l'Agència Humanitària de l'ONU, i de l'hospital Al-Quds. Els dos estan a l'absolut centre de Gaza City, els dos van ser afectats, van ser atacats amb fòsfor blanc i els magatzems de l'ONU van ser cremats completament. Així que en el moment en què a la població de Gaza –i el 80% de la població de Gaza depèn de l'ajuda humanitària de l'ONU per sobreviure, i més encara durant la guerra- li feia falta de tot, tot el menjar que hi havia als magatzems, tota l'altra mena d'ajuda com mantes i kits d'higiene i medecines, tot això es va cremar. Allà també hi vam ser. Amb part del meu equip hi havia un expert militar, vam estar fent la nostra investigació i per descomptat entrevistant al director de l'hospital, al cap de l'agència de l'ONU, i ambdós ens van dir que des de primera hora del matí (els atacs van tenir lloc en ambdós indrets el dia 15 de gener, o sigui cap el final ja de la guerra, quan ja hi havia hagut moltíssimes queixes de l'ús de fòsfor blanc, aquests atacs, de manera molt clara, demostren que les Forces Armades israelianes no van tenir en compte el que havia passat, ni l'impacte sobre la població civil per la manera com estaven utilitzant el fòsfor blanc), que des de la primera hora del dia 15 havien estat trucant i parlant per telèfon amb oficials d'alta graduació de les Forces Armades informant-los que hi havia atacs d'artilleria, de fòsfor blanc, al voltant de l'hospital i al voltant dels magatzems i que si us plau pareessin. No es van aturar i, al revés, al cap i a la fi el fòsfor blanc i els projectils d'artilleria van entrar tant a l'hospital com als magatzems. Ara, no es pot concloure amb això que les Forces Armades volien atacar aquests indrets, però el problema és que l'ús d'artilleria en general i d'artilleria amb

fòsfor blanc en aquests obusos, que explota el fòsfor blanc molt alt sobre la ciutat, això no és un arma de precisió, no es pot saber exactament on pot caure un projectil d'artilleria. Les Forces Armades israelianes tenen altres tipus d'armes, míssils, bombes, que són d'alta precisió, però no l'artilleria, i el fet és que l'artilleria en general, i el fòsfor blanc en particular, no hauria de ser utilitzat mai, en cap circumstància, en llocs poblats i encara menys en llocs on hi ha una densitat de població molt alta com és el cas de Gaza.

Les explicacions que després d'haver negat durant més o menys dues setmanes la utilització del fòsfor blanc, per descomptat quan vam entrar nosaltres, organitzacions humanitàries, periodistes estrangers, ja no ho podien negar més perquè ho vam estar veient amb els nostres propis ulls, així que les Forces Armades israelianes simplement van dir que havien fet servir el fòsfor blanc de manera legal per ocultar els moviments dels seus propis soldats. Això tampoc és veritat perquè en molts dels indrets on va ser utilitzat no hi havia soldats i no n'hi va haver mai, els soldats israelians no van entrar tan a dins en els barris residencials, es van quedar a les afores. I segon, perquè si l'objectiu era ocultar els moviments dels soldats, s'hagués utilitzat d'una altra manera, s'hagués utilitzat en fosses a la terra, o sigui hagués explotat al terra i no a mil i pico metres a l'aire. Així que el problema aquí va ser l'ús d'un arma que normalment és per utilitzar en el camp de batalla, no en mig d'una ciutat, en mig de barris molt poblats.

Les Forces Armades israelianes també van utilitzar armes de molt alta precisió, bombes, míssils, ja sigui des d'helicòpters o d'avions sense pilot, que es diuen *drones*, o de projectils dels tancs. Tots aquests són extremadament precisos, sabem pels mateixos soldats que des dels avions sense pilot es poden veure uns detalls molt petits, el color de la roba, el tipus de roba, de vestit que porta la gent al terra, així que és summament difícil comprendre per què tants d'aquests atacs amb armes de tan alta precisió van ser atacs que no eren en contra d'objectius militars, de combatents, sinó de dones i nens, tantes cases van ser bombardejades amb tots els seus habitants a dins i en cada cas diversos dels seus habitants van morir, en la majoria dels casos, és clar, la majoria dels habitants són nens i dones perquè el nucli familiar mig a Gaza és que si n'hi ha una parella té cinc, sis, o més fills, així que a cada família el nombre més alt és de nens, per tant no és sorpresa que aquests bombardejos matessin un nombre tan alt de nens. El que sí és sorprenent és per què uns atacs tan precisos van atacar a tants civils. No estic parlant de civils que han pogut estar compromesos en situacions on hi havia militants palestins i soldats lluitant i els civils es troben al mig, això pot succeir en alguns casos, estic parlant d'atacs molt precisos, on la gent estava a casa seva dinant, mirant la tele, dormint, o sigui, activitats normals d'una família que no estaria així si hi hagués batalles al costat de les seves cases, per exemple. I això també va ser quelcom nou, perquè per exemple hi ha un advocat espanyol que està portant un cas que va passar a Gaza el 2002, quan es va bombardejar una casa per matar un líder de la part armada de Hamas es va matar també a quinze civils, nens sobretot, a la mateixa casa. I en aquell temps aquest cas va ser com un shock fins i tot a Israel hi va haver molt debat, fins i tot a les Forces Armades israelianes. Aquesta vegada el que hem vist és que casos així han estat diversos, nens jugant sobre el sostre de les seves cases, nens al carrer, dones i nens asseguts a fora al pati, casos molt clars de civils, a un nivell com no havíem vist mai en els territoris palestins, almenys des de 1967, des de l'inici de l'ocupació.

Un altre tipus d'atac que sí va tenir lloc en el passat però rarament i va tenir lloc molt durant aquesta guerra van ser els atacs a les ambulàncies, així que van ser assassinats i ferits diversos metges i infermers amb les ambulàncies –setze morts i vit i pico ferits- i el resultat va ser que també molts dels ferits, dels que necessitaven assistència de les ambulàncies, van morir per falta d'assistència, gent que havia estat ferida que hagués pogut viure perquè no tenia ferides massa greus, però al quedar-se no només hores, sinó diversos dies en alguns casos, van morir simplement per falta

d'assistència. D'aquests casos hi va haver diversos i això també és quelcom que ens va sorprendre perquè no ho havíem vist a aquest nivell mai en el passat.

Una altra cosa també, no nova, el fet de disparar a civils és quelcom que ha passat molt durant els darrers anys, la majoria a homes, de vegades nens, però més en situacions en què es disparava de més lluny. Aquí hem vist en alguns casos trets a nens a una distància molt curta, des de molt a prop, en un barri al nord de Gaza City, una àvia i les seves tres nétes petites, de dos, quatre i set anys, els soldats que hi havia en un tanc a deu metres, vuit metres de la casa, els hi van disparar, van morir dues de les nenes, una de les nenes està en un hospital de Bèlgica paralitzada, i l'àvia va sobreviure. Casos així són molt difícils de comprendre. Al mateix temps, els soldats que estaven en aquests barris eren els mateixos que havien escrit el que vam trobar als murs de les cases. Així que ens hem de preguntar quin nivell de supervisió, de control, hi havia sobre soldats que pel que sembla han pogut matar civils, sense que ningú, els oficials, els seus comandants, intervinguessin. El que vam escoltar durant les dues darreres setmanes d'alguns soldats israelians que havien estat a Gaza i que han començat a parlar, anònimament per descomptat, o sigui se sap que són ells però no s'estan publicant els seus noms, alguns d'ells diuen que sí, que ells han vist coses que no havien vist abans i s'han quedat molt "xocats", impressionats, per la manera com operaven els seus col·legues.

Las Forces Armades israelianes també van utilitzar escuts humans, no en massa casos però en alguns de manera que ha estat expressament prohibit pel Tribunal Suprem israelià, normalment homes més o menys joves enviant-los a cases per comprovar que no hi havia explosius, ni hi havia militants armats, o perquè fossin caminant davant d'ells perquè si els militants armats palestins volien disparar als soldats no poguessin fer-ho. Aquesta pràctica està prohibida pel Tribunal Suprem israelià però segueix sent utilitzada de tant en tant a Cisjordània i durant aquesta operació militar també va ser utilitzada a Gaza. Es va parlar molt, sobretot per part de les Forces Armades israelianes, que els militants de Hamas i potser d'altres grups palestins també estaven utilitzant a la població civil de Gaza com a escuts humans. Nosaltres no hem trobat casos clars on els militants armats palestins fessin servir a població com a escuts humans. En el Dret Humanitari la definició d'escut humà és quan s'utilitza a algú que no vol ser utilitzat d'aquesta manera, o sigui, en contra de la seva voluntat. Això nosaltres no ho hem trobat. El que sí existeix, i molt, és que els grups palestins llancen coets no només des de llocs buits sinó també des de barris residencials, en mig de la carretera en un barri residencial, i això per descomptat posa en perill a la gent del barri. El que s'ha de dir és que les Forces Armades israelianes saben molt bé que la manera d'operar dels grups palestins és que venen, posen el coet, la llançadora del coet, marxen, o sigui no es queden en el lloc més d'un minut la majoria del temps, com mig minut, així que llançar un atac, bombardejar el lloc deu minuts o dues hores més tard no serveix absolutament de res perquè les Forces Armades saben que els militants palestins no estaran en aquest indret, però que probablement sí que hi haurà civils. Així que des d'un punt de vista militar no es pot justificar el bombardeig del lloc des del qual es van llançar coets dues hores abans. No té sentit i té molt de risc per a la població civil.

Una altra pràctica tant d'una part com de l'altra, tant sigui de les Forces Armades israelianes com els grups palestins, eren els combats a zones habitades, a zones poblades. Per descomptat en tant que les Forces Armades israelianes avancen al mateix temps que els grups palestins intenten combatre els soldats. No hi va haver molts combats, fins i tot dit pels soldats israelians, però sí hi va haver-ne alguns i, per descomptat, aquest tipus d'activitat a zones habitades posa en perill a la població del barri. També el que va passar és que a zones on la població havia deixat la seva casa, de la mateixa manera que els soldats israelians van utilitzar cases de civils, els grups palestins també van utilitzar cases de civils, els grups palestins no van fer el mal que van fer els soldats, però en estar a aquestes cases les Forces Armades israelianes les

van bombardejar, així que les cases van acabar danyades o destruïdes perquè havien estat utilitzades d'aquesta manera. Així que al cap i a la fi la població civil ha pagat el preu més alt d'aquesta guerra, com ha estat en el passat.

Volia parlar d'altres dos temes. Un seria el context d'aquesta guerra, perquè és clar no ha passat així com així, a molts de nosaltres tampoc ens ha sorprès, la situació ha estat pitjor i pitjor durant els últims vuit anys però sobretot després de que Israel va treure els seus colons i les seves bases militars de la Franja de Gaza i va declarar Gaza com un territori hostil i que ja no té cap obligació, que totes les obligacions que té un poder d'ocupació sota el Dret Internacional ja no les té. Això en realitat no és cert, no és veritat, simplement perquè Israel segueix controlant tots els accessos a Gaza, l'espai aeri, el mar i les fronteres de terra, fins i tot la frontera amb Egipte, tant les autoritats egípcies com les autoritats israelianes ho han dit molt clar, que la frontera de Gaza amb Egipte romandrà tancada fins que no sigui alliberat el soldat Gilad Shalit, que va ser capturat per Hamas i un altre grup palestí el juny de 2006, així que el nivell de control a la frontera entre Gaza i Egipte per part de les Forces israelianes no està en dubte. Per tant, amb aquest control hi ha responsabilitat, responsabilitat que les autoritats israelianes no compleixen, al revés, les agències humanitàries, sobretot la UNRWA, l'agència de l'ONU, però moltes altres ONG, etc., que ara estan donant de menjar a més del 80% de la població de Gaza, estan gastant més i més diners, diners que haurien de gastar per donar de menjar a la població i l'estan gastant en els processos burocràtics perquè per entrar qualsevol cosa necessiten dies, setmanes i mesos de negociació. La setmana passada vaig estar parlant amb l'ambaixador d'un país europeu petit que estava completament frustrat i que em va dir que ja està fart de passar el seu temps en discutir si entra o no el paper higiènic, o si entren o no les lleties o els macarrons o coses així a Gaza, però això és perquè no hi entra res i es demana l'assistència dels representants diplomàtics europeus, així que es troben els ambaixadors fent aquesta mena de feina. I les agències humanitàries estan gastant com a vuit vegades per donar de menjar a una persona del que estaven gastant fa deu anys, no només perquè ha augmentat el preu del menjar, etc., sinó pel temps i els recursos que es perden en aquestes negociacions eternes perquè al cap i a la fi el que està entrant a Gaza és menys del mínim. La població de Gaza ha estat sobrevivint gràcies als túnels, pels túnels per descomptat sí que hi entren armes, però hi entra menjar, hi entren medicines, hi entren sabates, bosses per a l'escola pels nens, qualsevol cosa que es trobi a Gaza, com el 90% del que es ven al mercat obert a Gaza ve dels túnels, i ve dels túnels perquè no hi ha alternativa.

La situació de Gaza ha anat de mal en pitjor, les promeses de millorar el moviment tant del que pot entrar a Gaza no només menjar, etc., sinó també material perquè pugui funcionar una mica l'economia i produir i exportar, ni les intervencions de Toni Blair, que és representant del Quartet, ni d'altres, fins ara no han donat resultats. Ara es necessita encara més, simplement perquè després de tanta destrucció durant les darreres setmanes es necessita netejar i per això es necessiten buldòzers que funcionin i es necessita benzina per funcionar els buldòzers, o sigui que abans de parlar de reconstrucció a Gaza hem de parlar del que es necessita per netejar tota la runa, perquè en aquest moment no existeixen els recursos a Gaza per netejar la runa. Els recursos per reconstruir les cases que han estat enderrocades, d'això pel moment ni parlar-ne.

Al mateix temps, el que ha passat després de Nadal a Gaza ha desviat una mica l'atenció, s'ha centrat l'atenció en el que passava a Gaza naturalment però hi ha hagut també una situació molt greu a Cisjordània i sobretot una expansió en la construcció de les colònies molt més ràpida durant el darrer any, sobretot després de la Conferència d'Annapolis, que havia de resoldre tots els problemes. Després d'Annapolis i sobretot en el darrer any s'han construït i expandit les colònies a Cisjordània i Jerusalem Est molt més ràpidament que durant els set anys anteriors. Aquest és un desenvolupament absolutament clau perquè és la raó per la qual hi ha restriccions de moviments pels palestins, per descomptat, a Cisjordània, que paralitzen

l'economia palestina i l'economia no podrà millorar. Fins i tot abans de la crisi econòmica mundial la raó que era reconeguda pel Banc Mundial, pel FMI i totes les agències de l'ONU que el que bloquejava, el que paralitzava totalment l'economia palestina era la impossibilitat per a persones i material de moure's de ciutat a pobles, de moure's almenys a l'interior de Cisjordània. Molts del check points, els controls, no són de veritat, s'anomenen check points però no són controls, són bloquejos, o sigui que es no es pot passar, les carreteres estan bloquejades completament, a d'altres punts es necessita un permís per anar d'un poble a l'altre, permís que no es pot obtenir en la majoria dels casos. Així que la presència, l'existència d'aquests bloquejos que n'hi ha com més de 500 en un territori molt petit, Cisjordània no és Austràlia, i la raó per a això és la presència de les colònies, perquè si es posa un mapa d'on són els check points sobre un mapa d'on són les colònies, es veu molt clarament que tots els bloquejos estan al voltant de les colònies o de les carreteres que utilitzen els colons, ja sigui per moure's a Cisjordània o per moure's entre Cisjordània i Israel. Així que tampoc pot existir una entitat palestina que sigui normal amb la presència de les colònies i amb aquest sistema com d'apartheid, de carreteres pels colons i de carreteres pels palestins i de llocs on els palestins no poden anar-hi, que en són molts. El resultat d'aquestes restriccions tan concretes en el terreny fa que una vida normal com tots nosaltres podem tenir, que podem pensar que avui anirem a comprar alguna cosa a una altra ciutat que pot estar a una hora en cotxe, a Cisjordània per anar d'un poble a la ciutat, o d'un poble a l'altre, o d'una ciutat a una altra, a la gent no se li acut, hi va només si té quelcom absolutament necessari, un enterrament o el metge o quelcom molt greu, perquè els obstacles són tan grans i les possibilitats de passar tan poques que no ho fa. Per descomptat la política israeliana és no només de no reconèixer que no hi haurà millora sinó que no es canviarà la política de les colònies, no només no es reconeix sinó que s'està fent al revés, s'estan augmentant, engrandint, les colònies. Això és un desenvolupament molt negatiu que per descomptat ens preocupa pel que passarà en el futur, perquè el nivell de violència a Cisjordània ha baixat molt durant els darrers anys, però si no hi ha el que es diu en anglès *peace dividend*, dividend de la pau, si la vida diària de la població no va millorant, el risc d'un retorn a un nivell de violència és un risc molt real. Així que és difícil ser optimista en aquest moment precís, sobretot en veure la formació del nou Govern, ja que es coneix molt bé la posició del Primer Ministre sobre la qüestió de les colònies per exemple, així que la possibilitat d'enfrontament és una possibilitat força real i, és clar, ens preocupa molt. Aquesta és la situació que es viu a Palestina.